

ARBETARMAKT

NR 2 2009

Pris: 10 kronor Stödpris: 20 kronor

www.arbetarmakt.com

Arbetarmakt, svensk sektion av

Tobias Billström - integrationsminister
i Moderatregeringen

Jimmie Åkesson - partiledare för
rasistiska Sverigedemokraterna

BEKÄMPA RASISTERNA!

- Ta strid mot Moderaternas rasistiska politik
- Inga sverigedemokrater i EU-parlamentet

Dessutom i detta nummer:

- Arbetarinitiativet - ett alternativ i EU-valet?
- Arbetarkvinnorna och kapitalismens kris
- Stoppa massakern i Sri Lanka
- Krisen i den globala bilindustrin

Avgå Wanja!

Trots skandalerna, och trots alla krav på hennes avgång väljer LO:s ordförande Wanja Lundby Wedin att sitta kvar. Hon anser sig – eller påstår sig åtminstone – ha medlemmarnas förtroende. Det är LO:s medlemmar, inga andra, som ska avgöra om jag ska sitta kvar hävdar hon bestämt. Rent allmänt har hon naturligtvis helt rätt i detta. Det spelar ingen roll vad dagspressens ledarsidor, eller den ”allmänna opinionen” säger: så länge LO-medlemmarna anser att ordföranden ska sitta kvar är det varje socialists plikt att försvara hennes rätt att göra det – vilket naturligtvis inte utesluter deras rätt att inför medlemmarna argumentera för att hon är olämplig som deras representant. Men problemet ligger just här: vilket stöd har hon underifrån?

Det bör kommenteras i vilken mån LO-kongresser verkligen uttrycker medlemmarnas önskemål. Formellt sett är organisationen demokratisk. Samtidigt gör de välavlönade byråkraterna sitt bästa för att medlemmarna inte ska utnyttja sina demokratiska möjligheter. Det görs sällan eller aldrig några försök att dra in medlemmarna i valen av kongressombud, eller diskutera de frågor LO står inför. Ombuden väljs på sin höjd av dem som regelbundet är aktiva, ett eller helst flera steg ifrån vanliga medlemsmöten. Det går naturligtvis att hävda – om man tror att facktopparna vill ha en aktiv medlemskår – att det är basmedlemmarnas ansvar att själva engagera sig, och att det i avsaknad av detta är magstarkt att klandra den fackliga kadern för att de väljer mer aktiva och ”pålitliga” representanter. Men allra minst måste man erkänna att medlemmarnas påstådda förtroende för den valda ledningen, om än enligt stadgarna demokratisk, vilar på ganska skör bas. Detta är normalt sett ingen anledning till att kräva enskilda ledares avgång, utan bör bekämpas genom att kämpa för att förändra fackföreningarnas funktionssätt.

Men ibland händer något som verkligen rubbar medlemmarnas förtroende för ledningen, något som Wanja verkligen har visat de senaste dagarna. I samband med hennes medansvar för AMF:s groteska bonusar har fingret även satts på hennes höga lön och den komplet-

terande ersättningen hon erhållit från sina 24 styrelseuppdrag.

Att en företrädare för arbetarrörelsen får en lön som ligger mångdubbelt högre än de medlemmars löner som hon ska företräda är ett säkert sätt att få henne att lättare identifiera sig med de direktörer – formellt motparten – som lever under liknande levnadsförhållanden än medlemmarna. Detta är anledningen till att den radikala delen av arbetarrörelsen alltsedan andra hälften av 1800-talet har krävt att företrädarna ska leva på arbetarlöner. Argumentet om ledarnas högre kompetens – vilket i Wanjas fall motsägs av att hon enligt egen utsago undgick att lägga märke till AMF-chefens absurda bonus – uppvägs flera gånger om av den demokratiska aspekten: vi kan helt enkelt inte lita på någon som kräver direktörlöner för att företräda oss. Dessutom, om man som i Wanjas fall sitter i 24 företagsstyrelser – alldeles bortsett från den ökade identifikationen med sina kolleger direktörerna som detta gynnar – är det uppenbart att ordförandeyrket inte är på heltid. Hennes lön på över 100 000 i månaden får onekligen anses vara mycket bra för ett deltidsjobb.

Wanjas anspråk på att ha medlemmarnas förtroende vilar nu på mycket skör grund. Det är uppenbart att det finns stor vrede i arbetarleden, vilket inte minst visades av att tre förbundsordföranden krävde hennes avgång. Enligt en under-

sökning på Aftonbladets hemsida stödde 86 % av LO-medlemmarna kravet på hennes avgång. Naturligtvis är en sådan undersökning mycket osäker, men det är bara en av många indikationer på att medlemmarna har tappat allt förtroende för henne. Som LO-medlem är det därför bara att stämma in i kravet: avgå Wanja!

Situationen visar också på den sorgliga situationen för fackföreningarna. Det finns ingen opposition som kan ta det lysande tillfället i akt och kämpa om ledningen. En ny ordförande skulle bli ännu en välavlönad byråkrat som hellre slår vakt om sin levnadsstandard än mobiliserar till kamp mot arbetsköparnas angrepp. Det är dock viktigt att understryka att kommunister inte kan stödja den vanliga vänstertaktiken att försöka samla vänsterbyråkrater inom facket på en kompromissplattform. Det som behövs är en gräsrotsrörelse med målet att mobilisera medlemmarna och stöpa om fackens funktionssätt för att göra dem till klasskamporgan – men en viktig del av en sådan rörelse vore givetvis även att kämpa om ledningen och föra fram kandidater även till ordförandeposten. Det måste vara vårt mål att göra fackföreningarna till organ för klasskampen, med en ledning som verkligen företräder medlemmarnas intressen och inte sina egna privilegier. Att mobilisera mot Wanja Lundby Wedin är ett första steg på vägen.

Jens-Hugo Nyberg

Arbetarmakt nr.2 - 2009

**Utges av Arbetarmakt, svensk sektion av
Förbundet för Femte Internationalen**

Ansvarig utgivare: Gunnar Westin

Plusgiro: 474 02 54 - 0

Bekämpa rasisterna i Sverigedemokraterna och Tobias Billström

Under det tidiga 90-talet organiserade Sverigedemokraterna (SD) demonstrationer där nazister öppet hyllade Hitler, och flera av deras medlemmar misshandlade socialister och invandrare. Sedan dess har SD lagt om politiken. De organiserar inte längre gatukamp, de har bannlyst nazistiska utspel och de kräver inte längre att alla som invandrat sedan 1970 ska kastas ut. Nu försöker de framstå som ett respektabelt parti, med sikte på riksdagen. Detta hindrar naturligtvis inte att de fortfarande är ett vidrigt rasistiskt parti. Oavsett hur mycket de – inför offentligheten – bedyrar att de är emot rasism och diskriminering, finns rasismen närvarande i hela deras politik. Den främsta orsaken till samhällsproblemen, till brottslighet och till arbetslöshet är för SD inte kapitalismens inneboende kriser, inte att ekonomin styrs efter ett fåtal rikas behov – enligt SD är problemet att det kommer hit en massa utlänningar som vägrar att anamma allt SD hävdar att svenskhet innebär.

SD är dock inte bara ett rasistiskt parti. Trots sin populistiska framtoning och sitt prat om folkhem är de i alla avseenden ett högerparti. Nästan lika ofta som de talar om "nationen" så talar de om "familjen". En annan hörnsten är kristendomen. De försvarar – naturligtvis – kapitalismen, och har till fullo anammat det borgerliga mantrat om "småföretag", och överallt där de har haft representation har de stött borgerliga nedskärningsbudgetar. Vidare är de emot alla former av förmögenhetsskatt och är beredda att sänka arbetsgivaravgifterna. Inte minst är det ett antifackligt parti, som predikar lögnen om att arbetare och kapitalister har samma intressen och inte ska bråka med varandra. I konsekvens

med detta är de beredda att luckra upp anställningsskyddet och ytterligare beskära strejkrätten. Alla arbetare och alla progressiva människor har således all anledning att förakta detta rasistiska, antifackliga högerparti.

SD har under en lång tid gått framåt. De har mandat i många kommuner, och det finns en klar risk att de kommer in i riksdagen efter nästa val. De kan rent av få en vågmästarroll. Detta innebär inte att fromma deklarationer eller manifestationer "mot rasism" och för "allas lika värde" tillsammans med alla "respekta" politiska krafter är sättet att stoppa SD:s framfart. Istället för högrävande men innehållslösa breda upprop måste kommunister tydligt visa var samhällsproblemen ligger: i högerpolitiken och det kapitalistiska systemet. De etablerade partierna, i varierande grad, hjälper dessutom till att utmåla invandrare och flyktingar, liksom arbetslösa och sjukskrivna, som problemet. Att framhålla "Sveriges" – alternativt EU-ländernas – konkurrenskraft som något vi måste slå vakt om gentemot resten av världen är att gå SD halvvägs till mötes. Vissa partier går betydligt längre än så.

Billström visar var det rasistiska skåpet ska stå

Moderaterna har av tradition varit det borgerliga parti som har haft de tydligaste rasistiska strömningarna. Medan Folkpartiet så sent som under Bengt Westerberg på 90-talet gjorde en poäng av att markera mot rasism, har rasistiska grodor då och då genom åren strömmat från moderaternas lokala förmågor. Detta ledde i regel till att partiledningen tog avstånd från utspelet, men sällan eller aldrig ledde det till någon uteslutning. Det har alltid varit uppenbart att rasister tolererats i moderaterna, men de

har inte fått hålla för hög profil. Under de senaste åren var det Folkpartiet som tydligast betonar icke-svenskars ansvar för problemen de tydligen ansågs orsaka. I deras försök att "underlätta" invandrades integrering drog folkpartisterna först och främst en tydlig gräns mellan "svenskar" och "utlänningar".

Men nu är moderaterna, med integrationsminister Tobias Billström i täten, uppenbarligen fast beslutna att åter visa vilket parti som är ledande även på detta område. Ett av hans främsta utspel var att öka möjligheten att utvisa kriminella "utlänningar". Även om man tycker – vilket ingen socialist kan göra – att människor av utländskt ursprung bara ska få vara här på nåder, med helt andra påföljder vid snedsteg än vad som gäller för svenskar så finns det ingen anledning att driva frågan: den möjligheten finns redan. Den enda syftet är således att vinna sympatier hos den rasistiska opinionen. Andra utspel av integrationsministern har varit att begränsa anhörighetsinvandring genom att kräva att försörjning och bostad ska vara säkrade innan de kommer till landet, se till att asylsökande som får avslag omedelbart skickas ut samt att medborgarskap som getts till någon som levt under falsk identitet – lämpligt att anta om man exempelvis måste fly – ska återkallas. Billströms och hans kumpaners budskap är solklart: vid problem är det "utlänningarna" själv som bär skulden.

Jag tänker inte spekulera i huruvida Billström personligen är rasist. Det är emellertid uppenbart att han inte har något emot att stryka rasistiska stämningar medhårs, i ett försök att vinna röster som annars kunde ha gått till SD. Därmed rider inte Billström och hans moderater bara på den rasistiska vågen – de är medskyldiga till den.

Jens-Hugo Nyberg

Organisera självförsvar mot fascisternas överfall!

Förena arbetarklassen i kamp mot rasism och högerpolitik!

Under mars månad genomförde fascister en rad mer eller mindre lyckade attacker mot vänsteraktivister i Stockholm, Uppsala och Knivsta. Mest uppmärksammades överfallet mot Rättvisepartiet Socialisternas kommunfullmäktigeledamot Mattias Bernhardsson, som angreps med kniv nära sitt hem i Jordbro utanför Stockholm.

Att fascisterna i Info14-nätverket och

Svenska Motståndsrörelsen genomför överfall av detta slag är ingenting att förvånas över. Nazisternas själva kärnverksamhet är terrorn mot oliktankande och detta är därmed någonting som vänstern tvingas att förhålla sig till. Den fråga vi måste ställa oss själva och anpassa vår taktik efter är: ska vi själva försvara oss mot nazisterna eller bör detta överlåtas till polisen?

Revolutionärer kan inte sätta någon

som helst tillit till den borgerliga statens poliskår. I slutändan finns ju polisen till för att skydda vår klassfiende och detta grundläggande faktum kommer till uttryck i återkommande repression mot vänsterns rättigheter, ett ointresse av att skydda vänsterarrangemang och enskilda aktivister samt det faktum att poliskåren är en samlingsplats för rasistiska högerelement.

I stället måste vi bygga upp våra egna försvarsstyrkor som kan sätta hårt mot hårt när så krävs. Vänsteraktivister från alla läger måste vänja sig vid tanken på att gatukampen är en del av vår vardag och att vi kan angripas när som helst och var som helst.

Det är beklagligt att RS inte har kommit fram till liknande slutsatser. Efter överfallet på Bernhardsson talades det i Offensiv i all oändlighet om att den antifascistiska kampen måste föras med fredliga medel. Men pacifism kan i detta sammanhang inte betyda annat än förlitan till polisen och en inbjudan till fascisterna att utplåna vår rörelse ännu en gång.

Vi kan förvänta oss en upptrappning av gatukampen under den närmaste tiden, då mobiliseringen inför 6 juni kommer igång för fullt. Fler lyckade attacker från nazisterna får betraktas som lika många politiska nederlag för vänstern.

Carlos

INFÖR 6 JUNI: BYGG NÄTVERKET MOT RASISM! ***DEMONSTRATION 6 JUNI KL. 13 SLUSSEN:***

- **Internationell solidaritet mot högern och extremhögern**
- **Inga Sverigedemokrater i EU-parlamentet!**
- **Öppna gränserna! Bekämpa den rasistiska flyktingpolitiken.**
- **Genomskåda högerens kvinnofientliga politik!**
- **Låt inte krisen splittra oss! Solidaritet mellan arbetare.**
- **Stoppa nazistmarscherna! Inga nazister på våra gator.**

Arbetarmakt uppmanar alla anti-rasister att ansluta sig till bygget av Nätverket Mot Rasism, som nu arbetar för fullt med mobiliseringen till en demonstration mot rasism och högerpolitik i Stockholm. Vi organiserar regelbundna aktiviteter för att bygga NMR. Hjälp till att sprida propagandan, var med och förankra den antirasistiska kampen där du bor, jobbar etc.

Besök: www.nmr.nu

Massarbetslöshet hotar när den svenska kapitalismen stört dyker

Den globala kapitalistiska krisens katastrofliknande utveckling har inte undgått någon. Att den svenska kapitalismen skulle sköljas med strömmen var inte heller oväntat, givet dess exportinriktade karaktär och dess därmed starka beroende av svängningarna på världsmarknaden.

Djupet i krisen för den svenska ekonomin har dock chockerat de flesta bedömare. Finansminister Anders Borg, som bara för ett halvår sedan skröt om den svenska ekonomins ”styrka” och ”stabilitet” talar nu om ”mörka tider”, och oron, som angränsar till desperation, är påtaglig på de borgerliga ekonomisidorerna i blaskor som DN och SvD.

Borgarna har skäl till sin oro. Problemet är att krisen inte i första hand drabbar dem. Nog för att många kapitalister kommer att se sina affärer gå i sank under den kommande perioden. Men det är vanliga arbetare som kommer att få bära huvudkostnaden om borgarna får som de vill. Anders Borgs miljardpaket till bankerna, det senaste på 1 500 miljarder kr, syftar till att hjälpa just bankerna. Till de kommuner och landsting som nu står blottade inför de stormvågor som är på ingång blir det dock mest symboliska och helt otillräckliga anslag. De i jämförelse ynkliga 17 miljarder kr som borgarna beviljat kommuner och landsting kommer först att börja utbetalas 2010, och de kommer långt ifrån att räcka för att förhindra de massiva nedskärningar som är att vänta inom den offentliga sektorn.

Situationens allvar kan inte nog understrykas. Även i internationell jämförelse sticker den svenska kapitalismens prekära situation ut. Under fjärde kvartalet 2008 registrerades ett ras i ekonomin med 4,9 procent av BNP jämfört med fjärde kvartalet året innan, vilket bara toppades av USA (-6,2 procent) och Japan (-12,7 procent). Sammanlagt krympte den svenska ekonomin med 5 procent under 2008. Om Anders Borg, som tror att raset för 2009 blir ytterli-

gare 4,2 procent, får rätt återstår att se. Hur som helst är det en katastrof som är under uppsegling.

Den remarkabla nedgången kommer bl.a. till uttryck i en export som befinner sig i fritt fall. Under sista kvartalet 2008 dök den, trots det försämrade värdet på kronan (som gynnar just exportkapitalet) med 7,2 procent. Samtidigt minskade även importen med 5,4 procent. Vissa marknader har nästan upphört att existera. Ett exempel är bilindustrin: I februari rapporterade Volvokoncernen en minskad försäljning av lastbilar med otroliga 51 procent (jämfört med leveranserna i samma månad 2008). Sett till region minskade denna försäljning i Östeuropa med 87 procent.

Så gott som varje bransch dras nu in i raset. I en undersökning gjord i mars svarade 2 av 3 företag att de räknar med att dra ned på personalstyrkan under det kommande året. Inom den tunga industrin beräknas 1 av 6 arbetare förlora sina jobb (Konjunkturinstitutet). I de mätningar som görs rörande företagets förhoppningar är optimismen, registrerad i siffror (i s.k. konfidensindikatorvärden), lägre än någonsin.

Över en halv miljon arbetare riskerar arbetslöshet

Djupet i krisen kommer att förvärras under hela 2009 och troligtvis en bra bit framöver även därefter. Av de många varsel som lagts under hösten förra året och inledningsvis under 2009 (de har för länge sedan överträffat siffrorna för krisen 1991) så kommer merparten att verkställas först till sommaren och hösten.

Konsekvenserna kommer att bli dramatiska för arbetare och ungdomar. Inledningsvis är det främst tillfälliganställda och arbetare som jobbar åt bemanningsföretag, dom som är lättast för cheferna att säga upp, som sparkats. Det är tecken som vittnar om vad som kommer att komma. Hotet av verklig landsomfattande massarbetslösheten

bland bredare grupper av arbetarklassen är nu verklighet. Varselstatistiken håller i sig med omkring 15 - 20 000 varsel per månad. Arbetsförmedlingen spår i en prognos från den 8 april att de arbetslösa kommer att vara över en halv miljon till antalet nästa år. Nu säger man 11 procent, till skillnad från de 9 procent man prognostiserade i december. Andra bedömare, däribland Anders Borg, förutspår att arbetslöshetssiffrorna kan komma att uppgå till 12 procent. Konjunkturinstitutet förutspår att 250 000 arbeten kommer att ha försvunnit vid nästa års slut, vilket, om man adderar denna siffra med det nuvarande antalet arbetslösa, 387 000, betyder 637 000 utan jobb.

Det är alarmerande siffror som, oavsett dess osäkerhet, ger en försmak av den sociala kris som kapitalisterna nu håller på att vältra över på arbetarna. Över 600 000 arbetslösa, det är dubbelt så många som antalet invånare i Sveriges tredje största stad Malmö. För områden som redan är hårt ansatta av arbetslöshet, såsom segregerade arbetarförorter i storstäderna, kommer situationen att ytterligare förvärras.

I en särskilt utsatt position befinner sig unga arbetare. Arbetslösheten bland arbetare under 24 års ålder ligger redan på 26 procent. Räkna med att borgarna kommer att ta tillfället i akt och propagera för försämringar i arbetsrättslagstiftningen.

Borgarna har också själva, genom bl.a. angreppen på försäkringskassan och Akassan, bäddat för att fördjupa krisen. Bara i Stockholm förväntas nu antalet människor som kommer att ansöka om socialbidrag att öka med 16 procent under nästa år. Det kan mycket väl vara en för optimistisk siffra. Till alla de sjukskrivna som nu stämplas ut ur systemet p.g.a. de hårdare restriktionerna kommer åtskilliga arbetslösa, som lämnat Akassan efter borgarnas ”arbetsmarknadsreformer”, att läggas.

Massiva nedskärningar under uppsegling

Nedskärningarna kommer följaktligen att hagla över kommuner och landsting. Ett flertal kommuner börjar nu flagga för neddragningar i personalstyrkan. Redan har mer än 1 000 lärare varslats (var tredje kommun är berörd) och ytterligare 500 beräknas varslas inom kort. Andra kommuner har börjat spara in på allt möjligt. Från flera skolor i norra Sverige kommer rapporter om nedskärningar på inköp av sådant som böcker, matvaror till hemkunskap och tyg till textilslöjden. Värst har nedskärningarna på skolan hittills varit i Boden, Luleå, Gävle, Piteå och Alvesta, alla kommuner som redan befinner sig på efterkälken i jämförelse med de mer kapitalexpansiva regionerna (med Stockholm i täten).

Också de gamla kommer att få lida. Inte bara kommer det att bli nedskärningar inom äldreomsorgen, pensionerna har också börjat ätas upp i svallvågorna efter börskrascherna. Bara under förra året backade 7:e AP-fonden, den fond som förvaltar den större delen av pensionskapitalet i Sverige, med 35 procent i värde, motsvarandes 50 miljarder kr. Det kommer att resultera i sänkta pensioner. Sänkningen beräknas i nuläget till 4,4 procent, eller omkring 600 kr i månaden, vid nästa år. Många av de fat-

tiga pensionärerna i arbetarklassen lever redan i dag på smärtgränsen.

Samtidigt som pensioner och löner urholkas fortsätter priserna på många varor att öka. Den svenska kronan förlorar snabbt i värde då kapitalister söker sig till de tunga valutorna på världsmarknaden (huvudsakligen till dollarn och euron). Med annalkande deflation, med stora prissänkningar på råvaror som en konsekvens av den minskade efterfrågan på råvaror i och med världsmarknadens kollaps, kommer eventuellt prishöjningarna att bromsas längre fram. I nuläget ligger hur som helst prisökningarna på t.ex. livsmedel på 7 procent. Ett annat exempel är kläimporten, som har fördyrats då inköpspriserna för textilprodukterna stigit med 20 procent som en konsekvens av kronraset. Även om inflationen slår om i deflation och minskade priser framöver ska minskade löner läggas till bilden. Agerandet från fackförbundet IF Metall, som gått med på lönesänkningar, är i detta sammanhang ett skamligt exempel på fackförbundsledningens förräderi mot medlemmarna.

Krisens funktion

Den kapitalistiska krisen, med de medföljande angreppen på arbetarklassens ställning som här beskrivits, är i sig ett logiskt uttryck för den funktion krisen

fyller. Krisen, som har sin upprinnelse i den massiva överackumulering av kapital som ägt rum i världsekonomin olika centrum under de senaste två decennierna (understödd av de massiva avregleringarna på finansmarknaderna), syftar faktiskt till att rädda det kapitalistiska systemet och förbereda en återhämtning. Överackumuleringen i hjärtat av den kapitalistiska produktionen har kommit till en punkt där systemet endast kan överleva genom en massiv nedvärdering av kapital i alla dess former. Bara genom att angripa löner och välfärd, och bara genom en massiv förstörelse inom de sektorer inom ekonomin som inte kan fortsätta leverera ständigt stigande vinster åt storkapitalet, kan det kapitalistiska systemet räddas – till kapitalisternas fromma. Angreppen på arbetarklassen syftar alltså till att lägga grunden för en situation där kapitalister åter kan föröka sitt kapital genom nya investeringar i bredare skala. Det vittnar om det ohållbara i systemet med produktion för profit.

Vägra betala för kapitalisternas kris!

Arbetarklassen har inte råd med kapitalismen. Den måste heller inte stilla se på när kapitalisterna verkställer sin offensiv. Den paroll som rest i de stora demonstrationerna under t.ex. G20-toppmötet i London i slutet av mars, som kräver att kapitalisterna ska betala för sin egen kris, bör nu anammas av alla dem som vill bekämpa effekterna av krisen. Arbetarrörelsens uppgift måste bestå i att bekämpa varje avsked, varje nedskärning. Men vad som framför allt behövs är att en sådan kamp också riktar sig mot själva systemet med utsugning av profit. Det var länge sedan som behovet av en revolutionär politik för arbetarmakt, här i Sverige och i global skala, var så påtagligt som nu. Behovet av den aktualiseras vid varje nedskärning och vid varje avsked. Bara arbetarklassens självständiga organisering och kamp för sina intressen kan vända borgarnas offensiv till ett försvar av jobb och välfärd, liksom till en offensiv mot hela det kapitalistiska systemet. Arbetarmakt uppmanar därför alla arbetare som i denna kritiska stund vill göra motstånd mot krisen, att ansluta sig till den revolutionära socialistiska rörelsens kampmetoder och program, vilket erbjuder den enda hållbara vägen framåt för att försvara vår klass.

Gunnar Westin

Protester mot NATO-toppmötet och mot kapitalisternas kris - i Strasbourg den 4 april.

Kapitalismens kris: Arbetarklassens kvinnor i skottgluggen

Arbetarkvinnor har redan sen tidigare en tuffare situation i jämförelse med såväl arbetarklassens män som med kvinnor ur de högre samhällsskikten. Lägre löner, tuffare arbets- och anställningsförhållanden, samt en större arbetsbörda i hemmet präglar många arbetarkvinnors situation. Sverige har redan en av världens mest segregerade arbetsmarknader mellan kvinnor och män. I offentliga sektorn utgör kvinnorna inom omsorgsyrdena omkring 80 procent av de anställda. Allt detta avspeglar i sin tur kvinnoförtrycket i samhället i stort. Detta förtryck, som i det kapitalistiska samhället faller tillbaka på den ställning kvinnan tilldelas i det reproduktiva hushållsarbetet och som billig arbetskraft, riskerar nu att förvärras med den ekonomiska krisen.

Krisen har först och främst tagit sig uttryck i de omfattande slagen mot den tunga och traditionellt manligt dominerade industriproduktionen. De vård- och omsorgsrelaterade jobben i offentlig sektor, som i Sverige i dominerande utsträckning utförs av kvinnor, står nu på tur. I och med den brutala nedgången i industriproduktionen och den ökade arbetslösheten ökar trycket på kommunernas budgettar. Fler socialbidrag och stödresurser för arbetslösa behövs samtidigt som minskade skatteintäkter blir resultatet av arbetslösheten.

I nuläget har så gott som alla landsting flaggat för nedskärningar under det kommande året, och många kommuner kommer också att sparka. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har varnat för att intäkter som motsvarar 50 000 heltidsjobb kommer att gå förlorade. Enligt Konjunkturinstitutets senaste rapport krävs det bara i år sju miljarder kr för att kunna upprätthålla sysselsättningsnivån. Borgarregeringen har dock meddelat att inga extrapengar kommer att sättas in förrän tidigast nästa år. Budskapet är tydligt: det är arbetarna som dubbelt får betala för krisen, i och med förlorade jobb och försämrad välfärd.

Konsekvenserna för arbetarkvinnorna kommer att bli kännbara. De redan låga lönerna i offentlig sektor, och den lönediskriminering som tilldelar kvinnor ungefär 80 procent av den lön som tilldelas män för samma arbete, innebär för många kvinnor ekonomiskt beroende av en man. När fler kvinnor kastas ut i arbetslöshet kommer beroendet att öka, till nackdel för kvinnan, som blir mer ofri att påverka sin situation. Det kommer givetvis även att bidra till att förvärra situationen för de kvinnor som lever i misshandelsrelationer.

Under det tidiga 1990-talets kris sparkades omkring 150 000 kvinnor i offentlig sektor när socialdemokratin gick in för att "sanera ekonomin". Fortsatt privatiseringspolitik, otaliga omorganisationer och s.k. rationaliseringsåtgärder har sedan bidragit till att pressa kvinnoarbetarna till det yttersta. Det är ingen tillfällighet att sjukskrivningstalen, psykologisk ohälsa och utbrändhet i högre utsträckning drabbar kvinnor än män. Med en omfattande våg av kommande nedskärningar och angrepp kommer situationen bara att förvärras.

I Sverige brukar kapitalistiska politiker skryta med hur långt man har kommit med arbetet för jämställdhet mellan kvinnor och män. Man har då ofta velat vifta bort den fortsatta lönediskrimineringen, segregeringen på arbetsmarknaden, den registrerade ojämlikheten i familjen och det utbredda våldet mot kvinnorna – alla

uttryck för det förtryck som fortsätter att finnas kvar. I nuläget riskerar desutom kvinnor ett allvarligt steg bakåt beträffande sin sociala och ekonomiska ställning i samhället. När allt fler kvinnor sparkas ut i arbetslöshet eller får en försämrad ekonomisk situation vädrar också de reaktionära krafter som vill se kvinnan fastkedjad bakom spisen luft. Borgarna har redan försökt främja en utveckling där kvinnor alltmer ska förpassas till den privata sfären genom vårdnadsbidraget.

För att stoppa de kommande slagen mot arbetarklassens kvinnor måste arbetarrörelsen kämpa för en krisplan för att rädda jobben och välfärden – på bekostnad av de rika. För att åstadkomma en mobilisering kring en sådan plan krävs i sin tur kämpande fackföreningar och överhuvudtaget en arbetarrörelse som tar striden med våra klassfiender. I denna kamp har arbetarklassens kvinnor en given och nödvändig roll att spela. Därför kämpar vi för byggandet av en proletär och på klasskampen grundad kvinnorörelse. En sådan skulle kunna bekämpa sexismen i klasssamhället på allvar (även den sexism som existerar inom arbetarnas organisationer). Därtill skulle den kunna bli ett viktigt vapen i den kamp som syftar till att tvinga kapitalisterna att betala för krisen, och för att vända hela deras system över ända till förmån för socialismen.

Gunnar Westin

Arbetarinitiativet - ett alternativ i EU-valet?

Den 28 mars presenterades Arbetarinitiativet: Antikapitalistiskt EU-motstånd för jobb, välfärd och klimatet vid ett möte i stockholmsförorten Tensta. Syftet är att lansera ett vänsteralternativ i valet till Europaparlamentet den 7 juni. Bakom initiativet står Rättvisepartiet Socialisterna (RS) och Socialistiska Partiet (SP), men det finns plats på listorna för oberoende kandidater. Bör socialister som vill kämpa för ett revolutionärt alternativ till s och v stödja Arbetarinitiativet?

SP beslutade tidigare i år att inte kandidera i EU-valet, men ett bredare initiativ som utgått från det nya antikapitalistiska partiet NPA i Frankrike fick SP att ändra sig. RS hade för sin del redan deklarerat att man skulle ställa upp i EU-valet. Det som fick SP att ändra sig är ett upprop från europeiska vänsterorganisationer, varav de flesta tillhör Fjärde Internationalen. I samband med ett möte i december med den europeiska antikapitalistiska vänsterflygeln (EACL) gjordes ett uttalande som undertecknades av 13 organisationer från 9 länder.

I uttalandet heter det bland annat: ”Vi avvisar EU-regeringarnas politik, som räddar banker och inte människor. Detta Europa är inte vårt[...] Vi föreslår en antikapitalistisk räddningsplan[...] som ger prioritet åt skapandet av arbetstillfällen[...] en fullständig nationalisering av bank- och kreditssystemet under arbetar- och folklig kontroll och som tillgodoser sociala behov. Problemet är[...] att bryta med kapitalismen och dess logik. Under dessa betingelser, och med hänsyn taget till de speciella förhållandena i varje enskilt land, är vi eniga om att bygga upp ett samordnat och gemensamt motstånd mot arbetsgivarnas angrepp, och på samma gång skapa betingelser för ett politiskt alternativ och en antikapitalistisk pol, som bygger på folklig mobilisering, som försvarar ett Europa som tillgodoser arbetarnas och folkets behov, och som avvisar varje stöd till eller deltagande i socialliberala eller socialdemokratiska regeringar eller regeringar mellan centern och vänstern.”

Det här är något som Arbetarmakt och vår internationella tendens, Förbundet för Femte Internationalen, har förespråkat länge. Vänstern måste i kontinental skala inleda arbetet med att skapa nya revolutionära arbetarpar-

tier. I Frankrike är våra kamrater medlemmar i NPA och deltar i kampen för att bygga ett antikapitalistiskt parti. De deltar också i diskussionen om NPA:s program och politik. Vårt mål är att vinna de nya krafterna för den revolutionära socialismens politik, vars mål är att störta kapitalismen och upprätta en arbetarstat.

Det var det här europeiska initiativet som

Arbetarinitiativet - inspirerat av NPA i Frankrike

fick SP att ändra sig och i sista stund, innan tiden gick ut för att anmäla sig, ställa sig bakom en gemensam lista med RS. Det finns dock en viktig skillnad mellan samarbetet RS-SP och den process som lett fram till bildandet av det franska NPA. I Sverige är det ett byråkratiskt initiativ som utgått från RS och där SP mer eller mindre övertalats att delta. I Frankrike växte det efter nej:et i folkomröstningen om EU-fördraget fram lokala kommittéer på en mängd platser.

Kommittéerna har alltsedan dess stärkts i en rad strider som utkämpats under de senaste åren. I början av 2009 kulminerade processen i bildandet av NPA. Förutom de 3 000 medlemmarna i SP:s systerparti LCR, som initierade hela projektet, har ytterligare 7 000 aktivister anslutit sig till NPA.

Det svenska Arbetarinitiativet (AI) vill visserligen ”sprida det växande europeiska motståndet och understryka behovet av nya kämpande arbetarpartier”, men det finns inget som tyder på en vilja att öppna AI för andra grupper eller oorganiserade. AI kommer dock att ha ett antal oberoende kandidater, varav flera är viktiga företrädare för den kamp som förekommit i Sverige under de senaste åren. De kommer sannolikt bara att fungera som affischnamn för kandidaturen.

Krav utan adressat

Det politiska initiativet inom AI ligger helt i händerna på RS och SP. Den plattform som presenterades på mötet den 28 mars, och som återfinns på AI:s hemsida, innehåller många bra krav men har grundläggande brister. Plattformen presenteras som en del av den antikapitalistiska rörelsen i Europa men innehåller ändå bara allmänna formuleringar om alternativet till det EU som man säger nej till. Arbetarklassens kamp för att ena Europa finns inte med.

Många av kraven är utformade på ett klassiskt reformistiskt sätt. Ta bara exemplet med lösningen på uppsägningar och nedskärningar, som nu för varje dag ökar antalet arbetslösa.

Uppsägningar och nedskärningar ska ”omedelbart stoppas” genom att staten, dvs. den borgerliga svenska staten, ”ska garantera jobben under omställning till samhällsnyttig och hållbar produktion”. Facket ska ha ”vetorätt mot avsked” och även ”kontroll

över bolagsvinster och företagsledning". Den enda punkt där plattformen går längre än kravet på arbetarkontroll är när Volvo och Saab nämns. När det gäller biltillverkarna krävs förstatligande "under demokratisk löntagarkontroll".

Klimatfrågan går som en röd tråd genom plattformen och lösningen på krisen i bilindustrin är en "krisplan" för "klimatomställning" av hela branschen. Men det finns, liksom i fallet med arbetarkontrollen, ingen adressat. Kravet riktas inte åt något bestämt håll. Är arbetarkontrollen och krisplanen verkligen krav som kan förverkligas i ett val? Är det inte snarare så att arbetarkontrollen bara är något som arbetarklassen tillkämpar sig i kampen mot den offensiv som kapitalisterna nu har inlett på bred front? Är inte kravet på en krisplan något som ska riktas till arbetarrörelsens ledning? Uppgifter som endast den organiserade arbetarklassen kan genomföra, formuleras i plattformen rakt ut i luften.

Det är symptomatiskt för plattformen att kraven formuleras på ett parlamentariskt sätt. Det visar sig också genom att plattformen inte mynnar ut i någon paroll om regeringsmakten. Höjdpunkten blir i stället "En annan värld är möjlig - För ett nytt arbetarparti". Frågan om hur alla krav ska kunna bli verklighet förbigås med tystnad. Läsaren kan bara dra slutsatsen att kraven ska genomföras via parlamentet.

Vi i Arbetarmakt och många andra är också för ett nytt arbetarparti, men frågan är hur vi ska komma dit. Vår uppfattning, som grundas på 150 års erfarenheter av arbetarklassens kamp, är att det måste byggas av revolutionära socialister som ingriper i och försöker ge vägledning åt den kamp som uppstår spontant. Vi ställer dock inte upp vårt eget program som ett ultimatum till arbetare och ungdomar som är beredda att kämpa mot kapitalismen, men vi försöker vinna anhängare till vårt program samtidigt som vi är beredda att lära av andras erfarenheter.

RS och SP har valt att själva komma överens om vad AI ska ha för plattform. Inga andra har inviterats, allt har skötts bakom lyckta dörrar. De arbetargrupper som varit ute i kamp på senare år, som gruvarbetarna i Norrbotten eller sopåkarna i Stockholm, finns visserligen med som kandidater eller anhängare till AI, men hur har dem kunnat påverka plattformen? Istället har SP och RS försökt gissa sig till vad arbetare som är missnöjda med s och v kan tänkas tycka är bra. Det är en opportunistisk metod som alltid visat sig vara en återvändsgränd i bygget av nya arbetarpartier.

Samma typ av opportunistisk anpassning ägnar sig RS brittiska kamrater i Socialist Party åt. Den kampanj för ett nytt arbetarparti som

Socialist Party varit en dominerande kraft i, och som våra kamrater i Workers Power tidigare varit aktiva i, har nu omvandlats till ett stöd för den nationalistiska och populistiska valkampanj inför EU-valet som leds av järnvägsfacket RMT och dess ledare Bob Crow. Kampanjens namn är No2EU - Yes To Democracy och i den utsträckning som någon av dess kandidater blir inröstad i EU-parlamentet kommer den platsen att stå tom.

EU är odemokratiskt, hävdar Bob Crow i likhet med våra stalinister på hemmaplan, och föredrar uppenbarligen den brittiska borgarstaten. Alliansen mellan RS systerparti och Crows stalinister är ett exempel på vart anpassningen till nationalism och protektionism kan leda.

Nu är nationalism och protektionism för tillfället inte någon påtaglig tendens i den svenska arbetarrörelsen. Under krisens fortsättning är det dock möjligt att de kommer att visa sina fula trynen. Fackbyråkrater som känner sig trängda från höger av rasistiska krafter kan mycket väl börja utveckla liknande tendenser som nu är tydliga i den brittiska arbetarrörelsen. Hur ska RS och SP kunna stå emot om de redan under många år utvecklat opportunistismen till en konst? Socialist Party har dragit slutsatsen att rasism och nationalism kan visa sig i kampens tidiga skeden men på något lagbundet sätt kommer att försvinna när kampen går vidare.

Valkoalitionen mellan RS och SP presenteras nu i respektive tidningar som "väckarklocka i EU-valet" (Offensiv 2 april) eller "EU utmanas från vänster" (Internationalen 2 april). Det talas om att Arbetarinitiativet "siktat[...] längre än till EU-valet den 7 juni" (Offensiv 2 april). Frågan är hur långt siktet är inställt. I Offensiv skriver Elin Gauffin 2 april att AI har "stora möjligheter att knyta samman viktiga delar av den fackliga vänstern och sociala rörelser." Agnes Callewaert från SP intervjuas i Offensiv 2 april och säger: "Rent praktiskt betyder det att vi nu har en gemensam vänster."

Men hur ska fackliga aktivister och aktivister från sociala rörelser kunna verka inom AI, eller ens påverka initiativet? Det finns ingen organiseringsform där andra inom vänstern eller oorganiserade kan aktivera sig och vara med att utforma en antikapitalistisk rörelse som skulle kunna lägga grunden för ett nytt arbetarparti. Om AI ska bli något mer än ännu en tillfällig valkoalition mellan SP och RS, måste lokala kommittéer organiseras där också andra än de två partiernas medlemmar kan delta i byggandet och utformandet av det nya arbetarpartiet.

Rättviselistan

När vi bedömer AI finns det tidigare erfarenheter att gå tillbaka till. Redan i EU-valet 1995 ställde SP och RS upp gemensamt, till-

sammans med en del oberoende kandidater, under beteckningen Rättviselistan.

Liksom i fallet med AI var RS (eller Arbetarförbundet Offensiv - AFO - som gruppen då kallade sig) och SP inte särskilt eniga. Motståndet i SP var starkt men majoriteten hävdade att "förutsättningarna var goda att för första gången på länge samla en större grupp radikala arbetare till en gemensam politisk erfarenhet" (ledaren i Internationalen nr 21 1995). Plattformen för Rättviselistan: EU-motståndare mot nedskärningar var i många avseenden identisk med plattformen för AI. I Internationalen nr 21 1995 beskrevs listan så här: "ett beslutsamt 'Sverige ut ur EU' och försvar för arbetarrörelsens gamla solidaritets- och välfärdsideal".

Arbetarmakt förordade 1995 en kritisk röst på antingen s, v eller Rättviselistan. Det kritiska stödet till Rättviselistan visade sig vara ett misstag som baserades på en felaktig bedömning av vad listan representerade. Socialdemokrater som i likhet med Rolf Andersson, välkänd s-politiker i Helsingborg som bröt med partiet, deltog uppenbarligen bara för att utöva tryck på sitt gamla parti, ett försök att driva det till vänster. När Rolf Andersson intervjuades i Internationalen (nr 22 1995) tycks han inte riktigt ha klart för sig vilka han gått i allians med. Åtminstone hade han ett helt annat perspektiv: "Den socialdemokratiska vänstern måste vinna partiet tillbaka till folket."

Rättviselistans plattform koncentrerades kring fyra paroller: 1) Nej till egenavgifter och sänkta barnbidrag - låt banker och storföretag betala, 2) Europeisk kampanj för arbete åt alla - 35 timmars arbetsvecka med full lön, 3) En lön att leva på - höjda reallöner för arbetare och låginkomsttagare, 4) Politiker ska få arbetarlöner utan privilegier och fällskärmar.

Även 1995 fanns det kraftiga illusioner om stödet för en valkoalition mellan RS och SP. I Internationalen nr 24 1995 skrev man så här: "Vi tror att protesterna mot högerpolitiken och de snabba svängningarna i opinionen gör det möjligt att rubba den politiska balansen. När hundratusentals i landet fått nog av orättvisorna kommer EU-valet att vara ett sätt att säga att man vill se en förändring."

AFO, som RS då kallade sig, var ännu mer begivna på grandiosa perspektiv. Ledaren i Offensiv nr 6 1995 hävdade att "(s) är i början av en kris som kan bli djupare än 1917, då partiet splittrades." Bland de kämpar från den fackliga vänstern som 1995 stödde Rättviselistan återfanns Roger Hultgren, intervjuad i samma nummer av Offensiv, som menade att listan "är ett sätt att stärka vänstern både inom och utom socialdemokratien". Intervjun fick rubriken: "Det blir som

ArbetarInitiativet

Antikapitalistiskt EU-motstånd för jobb, välfärd och klimatet

Arbetare behöver ett revolutionärt initiativ, inte ännu en centristiskt urvattnad valkampanj!

en mindre partisprängning av (s)". Förväntningarna var stora, även mätt med RS mått.

Framsidan av samma tidning pryddes av rubriken: "Fantastisk start för Rättviselistan". Mittuppslaget innehöll en större artikel av Laurence Coates som hävdade att "att (s)-ledningen nu bryter alla band med arbetarklassen. Den kan bara påverkas, liksom etablissemangets andra partier, av organiserad massopposition." Coates bedömning av Rättviselistan genomsyras av den överdrivna och fatalistiska optimism som är så typisk för AFO/RS: "Även om Rättviselistan i sig självt inte är ett nytt parti, är det inte desto mindre en viktig del av den omgrupperingsprocess som pågår inom arbetarrörelsen. Under de kommande stormiga åren kommer idén om ett nytt arbetarparti att få masstöd från de som idag stödjer (s) och (v)."

Fanns det något stöd för Rättviselistan utanför AFO och SP? Ja, det fanns ett antal fackliga militanter som ställde upp. Bland dem kan nämnas järnbruksklubben vid SSAB i Borlänge, Gruvtolvan i Kiruna, Gruvfyran i Malmberget, Åke Wiklund (som några år tidigare tog initiativet till den havererade Arbetarlistan).

Rättviselistan anordnade en konferens efter valet där resultatet (cirka 14 000 röster) skulle utvärderas och listans fortsättning diskuteras. AFO såg resultatet som en "stor framgång". Inom SP var meningarna delade. Avdelningen i Göteborg ville exempelvis helt avbryta det exklusiva samarbetet med AFO.

Det beslutades att de 700 valarbetarna skulle fortsätta att driva kampanjer, vilka skulle organiseras runt den månatliga tidningen Rättviselista-Nytt. Ännu en konferens planerades till mars 1996. Den sorgliga sanningen är att hela detta grandiosa projekt föll samman. SP och AFO (som bytte namn till RS) fortsatte som rivaler och kom inte varandra särskilt mycket närmare.

Det talades också en del om det goda resultatet i Helsingborg (cirka 5 procent). Ett möte utlystes till den 26 oktober 1995, men lockade inte någon utanför de som redan var inbegripna i valkampanjen. Inte ens där Rät-

tviselistan fick ett respektabelt resultat, som i Helsingborg, fanns det något stöd för vidare aktiviteter.

Rättviselistan föll, kort sagt, samman som ett det korthus det var redan från början.

Vad skulle Arbetarinitiativet kunna vara?

Revolutionära socialister föredrar naturligtvis att själva ställa upp i val med sitt eget program, som ett sätt att sprida revolutionär propaganda. I avsaknad av den möjligheten kan revolutionära socialister ge kritiskt stöd till det parti eller de partier som har stort förtroende bland de aktiva, klassmedvetna arbetarna. Kritiskt stöd är ett försök att aktivera de medvetna arbetare som fortfarande har förtroende för sina reformistiska ledare att ställa krav och kämpa för att driva igenom dessa krav. På det sättet kan aktivister genom egen erfarenhet komma fram till att det är nödvändigt att bryta med både s och v.

Det är tveksamt om de fackliga aktivister som nu ger sitt stöd till AI är beredda att bryta med sina ledare. Det mest sannolika är att de, liksom med Rättviselistan 1995, använder AI för att utöva tryck på s-ledningen. Ett EU-val har inte samma betydelse som ett riksdagsval, där det avgörs vem som ska inneha regeringsmakten under den kommande perioden. Ordförandena i gruvfacken i Kiruna och Malmberget, som stöder AI, formulerar sitt stöd så här: AI kan "väcka en slumrande arbetarrörelse".

Det är naturligtvis betydelsefullt att radikala fackliga aktivister fronderar mot LO- och s-ledningen genom att stöda AI, men det ska inte missuppfattas som ett stöd till byggandet av ett nytt arbetarparti. Inte en enda av de framträdande fackliga aktivister som stödde Rättviselistan 1995 fortsatte sitt engagemang med att kämpa för ett nytt parti. Det skulle vara en helt annan sak om kända fackliga aktivister gav sitt stöd till en vänsterkandidatur i nästa års riksdagsval.

Den slutsats som Arbetarmakt drar av det vi hittills vet om Arbetarinitiativet är: det skiljer sig inte markant från vänsterreformismen och det är mycket tveksamt om det finns något särskilt stöd för initiativet utan-

för de grupper som redan sympatiserar med SP eller RS. Vi ser därför ingen anledning att vare sig stöda AI eller förorda en kritisk röst. Om AI däremot bryter med traditionen från Rättviselistan och öppnar sig för alla som vill bygga ett nytt arbetarparti och seriöst organiserar diskussioner kring det program som ett nytt antikapitalistiskt arbetarparti kommer att behöva, då kommer frågan i ett helt annat läge.

Det nödvändiga initiativ som skulle ha kunnat genomföras, mot bakgrund av socialdemokratiens fullständiga knäfall inför Alliansen i snart sagt varje fråga, är att bjuda in alla som kämpar mot olika aspekter av den nuvarande borgerliga offensiven. Där skulle sopsäckarna i Stockholm, gruvarbetarna i Malmfälten, alla som kämpar mot privatiseringen av allmännyttans bostäder, de som kämpar mot privatkapitalets inträngande i skolor och universitet, alla som bekämpar privata intressens övertagande av sjukhus och andra delar av offentlig verksamhet, alla som kämpar mot imperialismens krig och rasism och fascism kunna mötas. Många av dem känner sig svikna av socialdemokratin och har inte särskilt stort förtroende för Vänsterpartiet.

Arbetarmakt har vid olika tillfällen föreslagit en sådan samling av kämpande grupper, exempelvis i Septemberalliansen i Stockholm. Vare sig SP eller RS har visat något intresse för förslaget. De föredrar istället att agera på ett byråkratiskt sätt, där de själva kompromissar ihop sig om plattformen och sedan erbjuder andra att stöda den. Vi vill istället ha en öppen och bred diskussion av vad som behövs idag, vilket slags parti som vi måste bygga för att ersätta den nuvarande förrådiska ledningen inom arbetarrörelsen.

Om Arbetarmakt hade inbjudits att delta i diskussionerna om AI, skulle vi ha föreslagit en annan plattform än den som nu förs fram. En sådan plattform måste baseras på en grundlig analys och utgå ifrån vad som är objektivt nödvändigt för att bemöta borgarnas offensiv, inte bara i Sverige, utan i hela Europa.

Per-Olof Mattsson

Folkmordet på tamilerna

Av Rajitha, en anhängare av den fackliga kampanjen på Sri Lanka.

Efter årtal av strider har den lankesiska armén tvingat de tamilska tigrarna (LTTE) tillbaka till deras sista fäste, omkring 30 kvadratkilometer utmed den norra kusten. Enligt Internationella Rödakorskommittén (ICRC) och UNICEF är så många som 150 000 civila fast i krigszonen. För dem är situationen redan katastrofal. De lider av svält, de saknar tak över huvudet och sjukvård. Biståndsorganisationer som Röda Korset har svårt att erbjuda någon som helst hjälp på grund av arméns oavbrutna offensiv. Ingen, förutom de reportrar som är godkända av regeringen, tillåts bevittna den riktiga situationen. Internationella media har fortsatt att rapportera från biståndsarbetare, trots motstånd från regeringen, men har ingen verklig tillgång till krigszonen. Regeringens hemsida, direkt övervakad av försvarsministern, presenterar helt annan statistik. De uppskattar de civila till runt 75 000 och insisterar på att det är Tigrarna som hindrar dem från att lämna krigszonen.

Regeringen har fastställt en ”säker zon” inom vilken civila kan hysas och mot vilken inga bombardemang riktas men de senaste månaderna har det kommit otaliga rapporter om att civila dödas i detta område. Enligt regeringen är Tigrarna skyldiga till allt detta dödande.

Trots att de nu är vid nederlagets rand, trodde många tills nyligen att Tigrarna var en oövervinnelig organisation. Den dramatiska förändringen är resultatet av ett beslut av Mahinda Rajapakse-regeringen att sätta igång en ohämmad offensiv, trots enorma kostnader och den oundvikliga förlusten av tusentals soldaters och civila liv. I förberedelsen av offensiven säkrade Rajapakse ett förbud mot Tigrarna, vilket förhindrar all offentlig diskussion av någon aspekt av förtrycket av den tamilska befolkningen över hela ön. Vidare har den fria mediarelsen krossats i och med dödandet av journalisten Lasantha Wicramatunga.

Genom att piska upp nationalistiska känslor bland den singalesiska majoriteten har Rajapakse blivit en hjälte bland de nationalistiska och chauvinistiska krafterna medan kriget når sin höjdpunkt. På den politiska fronten har han använt den här taktiken för att vinna majoritet i fem provinser och han är nu koncentrerad på den västra provinsen där tamiler och muslimer utgör majoriteten.

Tamiler demonstrerar mot massakern i London

Över hela landet står tamilerna, som alltid blivit förtryckta av den singalesiska majoriteten, inför en förvärrad situation.

Den som tar tamilerna i försvar eller ifrågasätter kriget blir automatiskt stämplad som terrorist, en ”singalesisk tiger” som pro-regeringen media uttrycker det. Regeringen rättfärdigar offensiven som en befrielse av regionen som tidigare kontrollerats av Tigrarna, och påstår att den är ett ”humanitärt uppdrag” och en del av ”kriget mot terror”. I verkligheten består den av ett kontinuerligt bombande från luften och markartilleri mot en befolkning av tusentals barn, föräldrar och mor- och farföräldrar. Medan armén avancerar står dessa människor inför en

katastrof. De stora svårigheter våra medinvånare står inför är nu fasansfulla och alla rapporter från internationell media verkar garantera att katastrofen kommer att bli värre allt eftersom territoriet krymper.

Vi vädjar till alla demokrater, radikala och fackföreningar jorden runt att protestera mot detta folkmord. Vi behöver mobilisera mot Sri Lankas regering för att stoppa dödandet av oskyldiga tamiler i krigszonen och mot det konstanta förtrycket av tamiler över hela ön. Som revolutionärer har vi en skyldighet att försvara och skydda det tamilska folket och för att göra det behöver vi bygga en solidaritetsrörelse mot det fortsatta förtrycket.

Rajitha, Socialist Party of Sri Lanka.

Velupillai Prabhakaran - Tamilska Tigrarnas ledare som Rajapakse vill åt.

Kan Obama rädda Afghanistan?

Förändringens vindar, i form av den nya presidenten Obama, vann valet till stor del på att utlova något radikalt annorlunda än den hatade Bush-regimen. Det blev dock inte tillräckligt annorlunda för att omvärdera invasionen av Afghanistan. Trupperna – eller huvuddelen åtminstone – ska dras tillbaka från Irak är det sagt, men ockupationsstyrkan i Afghanistan ska förstärkas. Om det är en militär lösning USA söker kommer också de nuvarande trupperna att behöva ordentlig förstärkning – kriget går inte speciellt bra.

Det verkade som en lätt seger 2001. Tre veckor efter att USA började bomba landet – missiler som redan Clinton skickade mot "Usamas baser" oräknade – var talibanregimen borta och amerikanerna kunde tåga in i triumf. Det var inte första gången utländska trupper intog Kabul; från Alexander den store och Djingis Khan till brittiska trupper – två gånger – på 1800-talet har flera erövrare tagit staden. Om den USA-ledda styrkan även skulle ha tagit och lyckats behålla kontrollen över hela landet utan att framkalla våldsamt motstånd skulle det däremot ha varit första gången. Så blev det emellertid inte den här gången heller. Arrogansen var stor när Bush jr. och hans klick drömde om världsherravälde. Sovjetunionens misslyckande med att slå ner motståndet kunde inte tjäna som ett avskräckande exempel i Vita husets strategers ögon. En mer sansad analys skulle dock ha påvisat att Afghanistans geografi gör landet extremt svårt att kontrollera militärt, och varje period av centralstyre har byggt på samtycke från delvis autonoma lokala klanledare och krigsherrar. Inte minst har ockupationstrupper alltid framkallat ett ursinnigt motstånd. Så också den här gången.

Talibanernas återkomst

Talibanregimen föll till synes som ett korthus 2001, även om det är svårt att säga i vilken utsträckning det rörde sig om en medveten reträtt i väntan på kommande motangrepp. Snart nog började också talibanerna slå tillbaka. Till att börja med i liten skala och i områden i södra Afghanistan där de tidigare hade varit starkast. Nödvändigt stöd kom också från Pakistan. Pashtunerna, Afghanistans största folkgrupp och den som talibanerna till största delen bygger på, dominerar också på andra sidan gränsen i nordöstra Pakistan. Den pakistanska säkerhetstjänsten, ISI, hade dessutom öppet backat upp taliba-

nerna fram till 11/9, och hade inga varma känslor för Norra alliansen – den samling reaktionära krigsherrar som USA placerade vid makten efter Kabuls fall. Talibanernas attacker blev snart allt djärvare, och deras stöd ökade i takt med att amerikanerna bombade civila, den USA-tillsatta regeringens representanter avslöjade sin korruption och utländska dignitärer och NGO-anställda levde ett lyxliv som stack i ögonen på de utblottade afghanska massorna. Hittills har talibanerna ökat sin styrka, medan Karzais regering egentligen bara kontrollerar Kabul och mindre delar av landet. Detta ska alltså Obama lösa med ännu mer trupper, trots att varje oskyldig civil som dödas bara har ökat

Slå tillbaka mot USA-imperialismen!

stödet för motståndet – även om amerikanska presstalesmän alltid har försäkrat att det bland dem fanns en terrorist eller två.

Förbereds ett maskerat nederlag?

Det finns dock en del som talar för att det hela kommer att sluta i en kompromiss. Talibanerna verkar ha blivit mindre fanatiska och mer pragmatiska, och president Karzai har sen en tid förespråkat förhandlingar med de "mindre extremistiska" delarna av dem. Obama, som kanske trots allt inser att en verklig militär seger inte kommer att nås, har också börjat tala om samtal med den delen av talibanerna som inte stödjer al-Qaida. Enligt vad han nu säger är USA där för att bekämpa den internationella terrorismen, inte för att bestämma hur Afghani-

stan ska styras. Därmed kan det bli svårt för mer uppriktiga liberaler att hålla fast vid sin käpphäst att USA var där för att befria Afghanistan, och framför allt kvinnorna. Detta har förstås alltid varit en minst sagt dubiös förhoppning, då Norra alliansen, den koalition av krigsherrar som placerades vid makten när talibanerna bombats bort 2001, hade en alltigenom reaktionär inställning i dessa frågor. Påståendet lät mera trovärdigt när det kom från Sovjetunionen, som stödde en afghansk regim som faktiskt var för kvinnors utbildning och rätt att gå ute utan att skylla ansiktet. Deras brutala krigsföring som hårt drabbade civilbefolkningen var dock dåligt lämpad att hålla tillbaka de reaktionära krafterna.

Ett möjligt alternativ till en kompromissuppgörelse – vilket vore ett sätt att retirera utan att erkänna nederlag – vore att verkligen trappa upp och försöka vinna kriget genom att i stor skala angripa talibanfästerna i Pakistan. Detta vore minst sagt att leka med elden. Pakistans stora och välutrustade armé accepterade endast motvilligt regimskiftet i Afghanistan. NATO-attacker på pakistanskt territorium skulle raskt kunna föra mängas tålamod över gränsen, och den islamistiska extremismen skulle kunna bli den masskraft den ofta ryktas vara i västerländska media. Att föra kriget in i Pakistan skulle kunna ge problem som överträffar dem i Irak när det var som värst. Om vi bortser från de amerikanska statsfinanserna är det uppenbart att detta inte skulle gynna Obamas progressiva rykte.

Segev till motståndet

Som marxister har framhållit sen förra seklet började: när de ledande imperialistiska länderna invaderar fattiga och underutvecklade länder står inte kampen mellan två politiska regimer, i fallet med kriget 2001 mellan talibanernas genomreaktionära styre och USA:s demokrati – en av de tommare och mer korrupta borgerliga demokratierna, men dock. Kampen gäller huvudsakligen de rikaste och mäktigaste ländernas "rätt" att bestämma över resten av världen. I detta fall var detta dessutom ganska övertydligt, med de inflytelserika neokonservativa tankesmedjornas planer på amerikanskt världsherravälde. Det är därför kommunister förespråkar det halvkoloniala landets seger i alla dylika konflikter. USA:s allianser intog visserligen snabbt Kabul och Bagdad, men det var efter att kriget förklarats vunna som problemen började. De väpnade mas-

supproren i Irak och Afghanistan hindrade ockupanternas kontroll över länderna, och uteslöt ytterligare invasioner. Om de amerikanska trupperna snabbt skulle ha fått läget under kontroll är det möjligt, rent av troligt att länder som Iran och Syrien skulle ha bombats och invaderats – och vem vet vilka fler? Detta är den främsta orsaken att stödja motståndet, även när det leds av genomreaktionära krafter: det försvagar imperialismens förmåga att angripa och styra resten av världen.

Som vi alltid betonar innebär inte detta att vi kan vara okritiska i vårt stöd. Vi vägrar att se

det som en kamp enbart mellan NATO:s styrkor och talibanerna, och i enlighet med detta helhjärtat stödja ”det mindre onda”. Om vi hade en grupp i Afghanistan skulle vi vara för en enad kamp för att kasta ut alla imperialistiska trupper, och vi skulle erbjuda även talibanernas styrkor en enhetsfront. Redan från första dagen skulle det dock för oss inte bara vara en kamp mot ockupationsstyrkorna, utan också för att bygga ett progressivt alternativ. Vi skulle från början förespråka – och i de organisationer och områden vi kontrollerade införa – lika rättigheter för kvinnor och minoriteter, och vi skulle organisera bönder och arbetare på klassbasis. Det

är troligt att talibanerna skulle angripa oss för detta. Vi skulle då kunna visa att det är de som splittrar kampen mot ockupationen, och försöka vinna de bästa elementen i motståndet för en mer progressiv inriktning. Medan vi framhåller vårt stöd till allt motstånd som kan kasta ut NATO-trupperna, skulle vi framhålla vår rätt till självförsvar även mot talibaner. När vi framhåller det progressiva i ett nederlag för imperialismens styrkor och är beredda att samarbeta även med i övrigt reaktionära krafter i den kampen, kan vi dock inte heller i detta fall sänka oss till en stadieteori av stalinistisk-mensjevikisk typ. Det är samtidigt en kamp för att ge motståndet en revolutionär ledning.

Jens-Hugo Nyberg

Krisen i den globala bilindustrin

Den ekonomiska krisen har drabbat bilindustrin hårt under de senaste månaderna. Alla stora bilföretag i världen har genomfört sänkning av arbetstiden, avskedanden eller nedläggningar. Det största bilföretaget och det största multinationella bolaget under större delen av 1900-talet - General Motors - befinner sig i sin dödskamp med alltmer desperata ingripanden från USA:s regering bara för att hålla det vid liv.

I Europa och Japan - där de mest konkurrenskraftiga tillverkarna finns - beskyller både kapitalister, regeringar och ledarna för facken och reformistiska partier på den finansiella krisen och marknadens sammanbrott i USA för den omfattande krisen i deras industri, som annars påstås vara ”sund”. Inte desto mindre behöver de miljarder euro eller yen för att klara sig, samtidigt som de skarpt fördömer USA:s regering för protektionism och för att ”förvränga” marknaden med sitt stöd.

Det är rent hyckleri. Alla de stora imperialistiska länderna, där huvuddelen av världens bilmonopol finns - USA, Japan, Tyskland, Frankrike - har skyndat sig att hjälpa sina egna företag. Frankrike har delat ut ett stort paket till Renault och PSA, Tyskland har infört åtgärder för att stimulera efterfrågan genom att subventionera priset på bilar.

Det visar att alla de större imperialistiska länderna - oavsett retoriken - tillgriper statliga ingripanden och hjälp i den nuvarande perioden. Inte undra på att USA är flitigast, eftersom dess bilindustri redan varit på fallrepet innan nedgången drabbade hela världen. Redan 2007 gick General Motors med en förlust på 38 miljarder dollar, medan tyska och japanska multinationella bolag som Volkswagen och Toyota upplevt

stora vinstökningar och rekordnivåer både i produktion och i försäljning.

Bilindustrins kris - som faktiskt är en kris i hela världen - kommer emellertid inte som någon överraskning. Samtidigt som finanskrisen i USA och kreditkedjans sammanbrott utlöste krisen, finns i krisens grund en omfattande överackumulering av kapital.

Även under den senaste cykliska expansionen producerades åtminstone en eller två miljoner ”för många” bilar (av en total produktion på 55-60 miljoner bilar och omkring 10 miljoner lastbilar per år). Alla större företag tvingades producera med ett högt utnyttjande av kapaciteten för att över huvud taget göra en vinst - vilket i sig är ett uttryck för den stora mängden fast kapital i industrin i jämförelse med arbetskraften.

Redan under det senaste årtiondet har kapitalisterna svarat genom en oförtröttlig strävan att höja produktiviteten, sänka lönerna, öka arbetsveckans längd och minska arbetsstyrkan. Det har de gjort genom outsourcing och i viss utsträckning flytta allt större delar av själva produktionen - dvs. försöka behålla en större andel av vinsterna för monopolen själva på bekostnad av underleverantörer, som själva genomgått en process med monopolisering, vilka i sin tur klämmer åt sina ”under-underleverantörer”.

Utbrötten av den ökade överproduktionen och överackumuleringen av kapital lindrades temporärt av spekuleringen, nyliberalismen och imperialistisk politik. För det första garanterade den ökade spekuleringen och expansionen av billiga krediter en stark och ökande efterfrågan på bilar (inklusive mer exklusiva modeller) för bättre betalda anställda och konsumenter i medelklassen. Det förstärktes av låga oljepriser. De stora

företagen fick hjälp med skatter och subventioner på priset från staten även under den här perioden. Den allt intensivare konkurrensen var emellertid uppenbar inte bara i de ständiga angreppen på de anställda, utan också i den ruinerande priskonkurrensen speciellt på marknaden i USA.

Nu har dessa samlade motsättningar fått ett utbrott och kommer att få än mer våldsamma utbrott under den kommande perioden. I kapitalistiska termer kan krisen i bilindustrin - liksom hela den industriella krisen - bara lösas genom en massiv förstörelse av överflödigt kapital.

Men när vi talar om bilindustrin - General Motors, Ford, Chrysler, Toyota, Honda, Porsche/Volkswagen, Daimler-Benz, Renault, PSA eller Fiat - talar vi om delar av kapitalets kärna i de största och starkaste imperialistiska makterna i världen. Vi talar om kapital som är symboler för hela den kapitalistiska ordningen under tiden efter andra världskriget. Ja, faktiskt produktionssystem för en stor del av hela den imperialistiska epoken: fordism (massproduktion och -konsumtion), toyotism (det japanska systemet för företagsledning) m.m.

De står nu på spel. Det är ett uttryck för att krisen faktiskt har ifrågasatt den fortsatta existensen av centrala, etablerade delar av finanskapitalet - dvs. en kapitalformation där, som Lenin korrekt uttryckte det, finans- och industrikapital sammansmälter under det förras dominans.

Bilindustrin är en form av monopolkapital par excellence. Några få stora företag från fyra länder (USA, Japan, Frankrike, Tyskland) har delat upp produktionen i världen och världsmarknaden mellan sig. Företag som är lokaliserade i det ena eller andra av

dessa stater äger alla bilfabriker i Latinamerika, Afrika, Östeuropa och de flesta anläggningarna i Asien. Det är bara i Kina och Italien som producenter av någon betydelse finns kvar, men de spelar, åtminstone i fallet Fiat, en dramatiskt minskande roll på världsmarknaden.

Företagen i dessa fyra stater har inträtt i en ny period av ökad konkurrens med varandra. I takt med att Förenta staternas hegemoniska makt som den ledande imperialistiska staten alltmer undergrävs, och blir allt kostsammare att upprätthålla, står deras ledande bilföretag inför den faktiska möjligheten att förlora tävlingen under överskådlig framtid. Det är därför som USA:s regering är beredd att dela ut hundratals miljarder dollar bara för att hålla igång GM. Det är också, å andra sidan, orsaken till att EU-regeringarna - och speciellt den tyska bourgeoisie - kategoriskt avvisar varje idé om att dela ut pengar till GM Europa, vilka kan hamna i USA, och leker med idén om att ta över Opel/Vauxhall från GM och omvandla det till ett "uropeiskt" - i verkligheten ett tyskt företag.

Den viktigaste punkten är här inte huruvida den ena eller andra planen är "livskraftig" i kapitalistiska termer - den fråga som fackbyråkrater, reformistiska och "bekymrade" nationalistiska borgerliga politiker är besatta av. Den viktigaste punkten är att frågan om "omstrukturering" och "räddning" av bilindustrin är förbunden med frågan om vilket kapital från vilket/vilken imperialistisk stat/imperialistiskt block som ska överleva och kunna tvinga de andra att ge upp fler andelar av världsmarknaden. Det är därför som alla regeringar tvingas "hjälpa sin" industri, och i praktiken tillgripa protektionism, samtidigt som de prisar "den fria marknaden" och verbalt fördömer - de andras - protektionism.

Dessa hycklande fraser är givetvis inte bara flagranta lögnar, utan avslöjar också en verklig motsättning som det imperialistiska, globala kapitalet står inför. Globaliseringens period har lett dem till att ta sin tillflykt till en mycket högre nivå av internationalisering inte bara av världens finanssystem, utan också av produktionen och varuutbytet. Samtidigt som många ropar på protektionism och en del regeringar mer eller mindre rör sig i den riktningen, är de också medvetna om att det kommer att leda till en dramatisk minskning av världsmarknaden och en uppbyggnad av etablerade former av internationalisering. Men denna verkliga motsättning - som i sig är ett uttryck för de begränsningar och fjättrar som det kapitalistiska/imperialistiska systemet och nationalstaten utgör för produktionens utveckling - kan bara lösas på våldsamma, utbrotsliknande former under kapitalismen, och kommer därför att leda till en skärpning av konkurrensen och ett

mycket mer instabilt internationellt system som helhet.

I den här situationen gör inte bara Obama, Merkel och Sarkozy allt de kan för att rädda "sin industri", även arbetarbyråkratin ansluter sig. I Tyskland har ordföranden i de anställdas råd för Opel, Klaus Franz, och IG Metall själva lagt fram en "räddningsplan för en europeisk lösning". De brittiska facken ska uppvakta Gordon Brown för Vauxhalls del.

Istället för att mobilisera arbetarna mot statens och företagets angrepp, mot borgen för företagen som måste betalas av arbetarklassen som helhet via beskattning, nedskärningar i social service för att betala tillbaka ökade statliga underskott och av arbetarna i företagen via avskedanden, försämringar - backar byråkraterna upp detta eller till och med för fram sådana planer.

De gör det genom att vädja till "sin" stat eller EU för att utarbeta en plan för att "dela" bördan av att få industrin att överleva och faktiskt bli mer konkurrenskraftig mot andra kapital.

Den här skamliga och reaktionära politiken innebär att underordna arbetarna "deras" nationella kapital och stat. Även om en "europeisk" eller "amerikansk" lösning kan innebära "mindre" offer för arbetare som nu är anställda i bilindustrin, kommer det bara att vara en lösning på bekostnad av andra arbetare - i andra länder eller majoriteten av arbetarklassen på hemmaplan. Det innebär att rädda delar av finanskapitalets kärna inte bara på bekostnad av det nuvarande samhället, utan också genom att förgifta arbetarklassens medvetande genom att binda arbetarna till ödet för "deras" kapital.

Revolutionärer och alla klassmedvetna arbetare måste avvisa den reaktionära, nationalistiska vägen. Men vi måste också förstå, inte bara varför fackets ledare slår in på den vägen, men också varför många arbetare olyckligtvis är öppna för sådana förslag. Byråkraterna ser det uppenbarligen som ett sätt att "rädda" sin ställning som medlare mellan lönearbete och kapital, kontrollera arbetarnas ilska och samtidigt hoppas att

kunna "rädda" en allt smalare del av arbetararistokratin som sin sociala bas.

I den här situationen måste revolutionärer fördöma de reformistiska och fackliga ledarna, fördöma deras underkastelse inför borgarna och staten och kräva att de bryter med det och använder arbetarorganisationerna för en gemensam, internationellt samordnad kamp. Men det kommer inte att räcka till. Man måste också fördöma och förklara varför reformismens och den renodlade fackliga aktivismens strategier leder till så reaktionära slutsatser. Reformismen är själv en borgerlig arbetarpolitik - som i slutändan accepterar den kapitalistiska statens begränsningar och söker efter en "kompromiss" med den härskande klassen. Renodlad facklig aktivism överläter, även om den ibland kan förefalla mer militant, politiken och politiska lösningar till de existerande politiska krafterna - oavsett om de är reformistiska eller till och med öppet borgerliga som demokraterna i USA.

Reformismen och renodlad facklig aktivism är ideologier som är fullständigt oförmögna att bekämpa arbetares reaktionära idéer, vilka underblåses av den härskande klassens agenturer (media, m.m.), reaktionära krafter eller till och med själva arbetarbyråkratin (som vi sett i Storbritannien med aktionerna mot utländska arbetare). Arbetarklassen behöver själv ett politiskt program, som visar hur den ska kunna hindra den härskande klassen att låta den betala för krisen och hur produktionen och distributionen ska kunna omorganiseras under arbetarkontroll, för att kunna mobilisera klassen till försvar och föra fram ett alternativ till reformistiska och nationalistiska återvändsgränder.

I den nuvarande situationen måste revolutionärer i alla bilfabriker, i underleverantörernas företag, liksom i alla andra industrier, argumentera för parollen "Vi kommer inte att betala deras kris!", vilket vi sett i mobiliseringarna inför den 28 mars i många länder. Det innebär:

- Motstånd mot alla nedläggningar och avskedanden! Inga avskedanden, sänk arbetstiden utan att sänka lönen! För kortare arbetstid!

- Masstrejker, ockupationer, politiska demonstrationer, organiserande av valda strejkkommittéer, samordningar eller aktionsråd på arbetsplatser och i bostadsområden, som sedan samordnas nationellt och internationellt. Angreppen kan bara stoppas genom klasskamp.

- Inget förtroende för bilbolagens egna "experter", "vetenskapsmän" som är anställda av företagen eller staten: Öppna räkenskapsböcker, konton, affärsplaner, ägarstrukturer

m.m. för arbetarklassens inspektion genomförd av arbetare i respektive industri, fackföreningarna och andra arbetarorganisationer.

- Inga borgensåtaganden för bilindustrin och dess underleverantörer! Förstatliga bilindustrin utan kompensation för kapitalisterna och stora aktieägare! Nej till alla planer på att göra arbetarna till "ägare" av krisdrabbade företag genom att ge dem andelar i utbyte mot avskedanden. Små aktieägare (exempelvis arbetare som tvingats få en del av sin lön i andelar) måste kompenseras av staten i enlighet med arbetarnas beslut.

- Förstatligandet av bilindustrierna måste genomföras under arbetarklassens kontroll. Det innebär att det måste vara arbetarklassens organ som, som ett första steg, övervakar, kontrollerar och inlägger veto mot företagsledningens beslut - inte någon "demokratisk kontroll" på låtsas från någon parlamentarisk kommission eller via en utvidgning eller ett återinförande av organiserat klassarbete (medbestämmande) eller genom arrangemang för trepartskontroll (företag/regering/facköfrening)!

- Bilarbetarna har inte bara byggt miljontals fordon, utan också de starkaste industrifacken och vi uppmanar United Auto Workers i USA, kanadensiska CAW, tyska IG Metall, italienska FIOM, franska CGT m.fl. att organisera en internationell konferens med arbetare i bilindustrin för att utarbeta en plan för kampen mot angreppen internationellt och genomdriva den planen för att omorganisera hela transportindustrin under arbetarkontroll.

- För att åstadkomma det får man inte ha några illusioner om de olika fackens ledningar. De har upprepade gånger gått med på direktörernas krav, offrat sina medlemmars jobb, löner och pensioner. Därför kombinerar vi detta krav med att organisera basmedlemmarna i dessa fack i en rörelse som kan framtvunga den politiken och som kan kämpa för att ställa deras organisationer under deras egen kontroll.

Bilindustrins kris, den stora överproduktionen ställer också frågan om branschens framtid. Arbetarklassen behöver ett svar - annars kommer arbetarklassen inte att ha något verkligt alternativ till de borgerliga programmen för att banta eller "rädda" kapitalisterna på arbetarnas bekostnad. Deras svar är att hitta "nya marknader", dvs. ta itu med överproduktionens problem genom att öka just produktionen.

Det visar dessa åtgärders galenskap. De löser inte utan bevarar och till och med ökar problemets rötter. Även om de borgerliga politikerna kunde finna nya marknader

med omfattande tillväxt - låt oss säga i halvkolonier som Indien - skulle det gå hand i hand inte bara med en ny omgång av skärpt konkurrens som förbereder en framtida kris, och ökar de redan kritiska farorna för samhället och miljön.

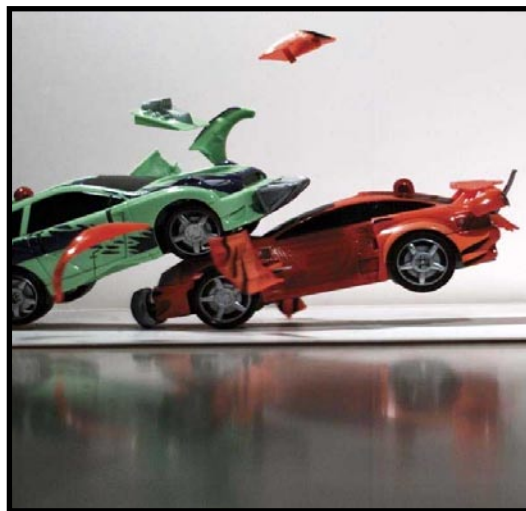
Lösningen på fattigdom, nedslitna transportsystem, speciellt men inte bara i den halvkoloniala världen, kan inte vara att göra allt större delar av medelklassen till bilägare. Krisen i bilindustrin (och transporter och andra industrier som producerar transporter) aktualiserar behovet av ett rationellt, integrerat och miljövänligt transportsystem.

Det kapitalistiska ägandet har blivit en uppenbar boja för att ens ta itu med, för att inte tala om att lösa frågan. Det är en absolut boja på utvecklingen av produktionsmedlen, av samhällets produktivkrafter. Den "kapitalistiska lösningen" planerar faktiskt en utplåning av dem - inte bara en nedskrivning av kapitalets värde, utan också massavskedanden och arbetslöshet för miljoner, dvs. att låta deras skapande potential vara outbytad, överflödig.

Det innebär att vi inte bara förespråkar förstatligande, utan också förespråkar ett internationalistiskt alternativ. Det måste förbindas med kravet på ett program för samhälleligt nyttiga offentliga arbeten, under arbetarkontroll, vars prioriteringar avgörs av arbetarklassens organ. Kapitalisterna (och deras regeringar) säger att det inte finns tillräckligt mycket arbete, men det är bara halvsanning: det är sant om produktionen enbart styrs mot att göra vinster, om marknaden avgör vilken produkt som är "nyttig" eller inte.

Men det finns naturligtvis en hel del arbete att utföra, som behövs och som inte utförs eller kan utföras under det nuvarande kapitalistiska systemet. Miljoner bilarbetare både kan och vill bli anställda i en omorganiserad industri som förbättrar transporterna. Det kan till och med innebära mer arbete och mer produktion i delar av bilindustrin (exempelvis bussar för allmänna transporter eller bygga fordon som kan användas på järnvägsrälsen, m.m.).

Det kräver, kort sagt, en arbetarplan för att omorganisera en hel industri. Om bilindustrin har visat något, så är det att planering i stor skala, dvs. i en internationell produktionskedja i företag med upp till en halv miljon anställda, är möjlig. Den expertis som behövs i en sådan arbetsstyrka är verkligen en enorm tillgång, vars samhälleliga potential fullständigt slösas bort under kapitalismen.

En sådan arbetarplan ställer emellertid en fråga: vem, eller snarare vilken klass kan omorganisera samhället? Det är självklart att ingen borgerlig regering kan göra det - oavsett om den leds av Obama, Brown, Merkel eller Sarkozy. Den kommer att göra allt den kan för att rädda kapitalet. Arbetarklassen måste, sistället för att hoppas på "bättre" borgerliga regeringar, kämpa för arbetarregeringar i alla dessa länder - regeringar som baseras på de organ som föds i kampen mot krisen, oavsett om det är arbetarråd eller självförsvarsorganisationer mot strejkbrutare, polisen eller fascistiska gäng.

Det måste bli en regering som exproprierar de stora bankerna, försäkringsbolagen, investeringsfonder, börserna (och stänger dem efter att ha kompenserat de små aktieinnehavarna) och storskaliga industrier som bilindustrier. Den kommer inte bara att göra det för att hindra att arbetarklassen blir offer för krisen och för att tvinga de rika att betala. Den måste också göra det för att omstrukturera en krisdrabbad ekonomi i enlighet med folkets behov, inte profitens - dvs. öppna vägen till arbetarklassens makt, en socialistisk revolution och planering.

Eftersom det finns internationella kedjor av ägande och produktion, kan en sådan kamp inte begränsa sig, inte ens från första dagen, inom nationella gränser. Vi måste organisera motståndskampen på internationell nivå, skapa band mellan bilarbetare i hela Europa, båda delarna av Amerika och Asien. Tillsammans kan vi alla ta itu med gigantiska företag och föra fram övergångslösningar baserade på arbetarkontroll som skyddar alla jobben och minskar arbetstiden på en internationell nivå. I en socialistisk värld kommer vi att behöva planera utvecklingen för de miljarder människorna i nöd, rädda vår planet från miljökatastrof, bannlysa krig och göra slut på rasism.

Förbundet för Femte Internationalen
www.fifthinternational.org

KOMMUNISTISK STÅNDPUNKT

av Svante Persson

KAMPEN MOT ARBETSLÖSHETEN

Varslen och uppsägningarna har duggat tätt på sistone och nyckelnärings- och bilindustrin flaggar för ännu fler stora uppsägningar framöver. Konjunkturinstitutet talar om 250 000 förlorade jobb fram till slutet av nästa år, och nyligen rapporterade dessutom Arbetsförmedlingen att man för första gången sedan det krisartade 90-talet har fått skriva upp sin prognos för hur många arbetslösa man förväntar sig under nästa år: nu räknar man med en tioprocentig arbetslöshet.

Men varför blir det såhär? Varför kastas arbetare ut i en meningslös och ekonomisk tuff tillvaro när det så uppenbart finns massor som behövs göras i samhället? Och hur kan vi bekämpa arbetslösheten?

En industriell reservarmé

Ingen kan väl i dag tveka om att kapitalismen i grunden är ett rovgirigt system som drivs av en och endast en strävan: den efter större profiter. Om det så är via inköp av nya maskiner, expansion till så kallade ”lågkostnadsländer” (det vill säga länder där arbetarklassen är svagare än i Sverige och inte har möjlighet att kräva samma löner) eller nedläggning av lönsamma industrier fortsätter kapitalismen en blind jakt efter högre vinster.

Det är också uppenbart att kapitalismen är ett oerhört slumpmässigt och krisartat system. Ekonomin går hela tiden igenom faser av expansion, högkonjunktur, krasch, och lågkonjunktur. I en ekonomisk kris, som den vi befinner oss i dag, när kapitalisterna inte längre kan återställa sitt investerade kapital, söker de på alla sätt att försvara sina tillgångar och om möjligt krossa konkurrenter som inte är lika starka. I den jakten minskar man på kostnaderna, och den största kostnaden är ju, inte överraskande, arbetskraften.

Tusentals varslas eller sägs upp när industrier läggs ned eller flyttas utomlands, och

ställs sedan till arbetsmarknadens förfogande i vad Marx kallade för den ”industriella reservarmén”. Eftersom arbetare, till skillnad från kapitalister, endast har sitt arbete att sälja, tvingas de sänka priset på sitt arbete – lönen. När det är fler som slåss om jobben blir resultatet alltså att kapitalisterna kan köpa arbetskraften billigare, betala lägre löner. De som fortfarande har jobb anstränger sig å sin sida hårdare, tar på sig längre arbetstimmar, eller går rentav med på lönesänkningar, något byråkraterna i Metall nyligen genomdrev.

Bekämpa arbetslösheten

Kommunister måste gå i bräschen för kampen mot arbetslöshet. Den kapitalistiska ekonomin erbjuder visserligen mycket få ”meningsfulla” jobb, men att ha ett arbete är ändå grunden för att kunna försörja sig och sin familj.

När kapitalisterna, som under de bättre åren roffade åt sig vinster i miljardstorleken, nu kräver att vi ska betala för deras kris måste vi säga ifrån – och agera. Vid fabriksnedläggningar och hot om flytt utomlands måste arbetarrörelsen kräva att företagens räkenskaper öppnas för inspektion. Om företag läggs ned som ett drag för att rädda en kapitalists vinster ställer vi kravet att det förstatligas under arbetarkontroll. Om det visar sig att företaget faktiskt inte går runt – som kanske är fallet med delar av bilindustrin – måste man via massiva statliga satsningar se till att en omställning av produktionen kan genomdrivas.

Den sortens försvar av arbetarklassen är grundläggande, och något fackföreningarna måste driva. Om de nuvarande byråkratiska och reformistiska ledningarna för dessa fackförbund, med uppbackning av sossepamparna, vägrar göra så måste vi bedriva kampen också mot dem – för demokratiska, kämpande fackföreningar som tar fighten med kapitalisterna.

Ett samhälle utan arbetslöshet

Allt tyder på att vi bara har sett början på ännu en meningslös, kapitalistisk kris. Som vanligt vill borgarna att vi ska ta smällen. Marx ord om att kapitalismen ”privatiserar sina vinster men socialiserar [lägger på samhället] sina förluster” får återigen aktualitet. Marxister ser igenom dessa försök att stjälpas över krisen på arbetarklassen, och vi vet dessutom att arbetslöshet varken är någon ”naturkatastrof” eller ett ”nödvändigt ont”. Kapitalismen måste hålla sig med en reservarmé av arbetslösa, och de ständiga kriserna fortsätter att kasta allt fler ut i en tuff tillvaro som arbetslösa. De först drabbade är ofta de som redan har en svag utgångspunkt – som ungdomar, kvinnor och invandrare. Detta samtidigt som samhället uppenbarligen behöver fler i sysselsättning – inom skolväsendet, sjukvården, i infrastrukturprojekt, med mera.

Vi är övertygade om att arbetarklassen inte kommer att ta emot dessa smällar stillatigande. I andra europeiska länder har arbetare tagit upp kampmetoder som att låsa in sina chefer när dessa försökt meddela ”nödvändiga nedskärningar”. Arbetarmakt kommer aktivt att föra ut vår syn på vad arbetslöshet är och varför den inte är något naturnödvändigt. Vi förespråkar en öppen kamp mot borgarna där de försöker tvinga in folk i arbetslöshet. Om de reformistiska ledare som säger sig förespråka arbetarklassens intressen ställer sig i vägen för den kampen, kommer vi att kämpa för att bryta deras dövande inflytande över arbetarrörelsen. Vi kräver förstatliganden av krisdrabbade industrier under arbetarkontroll och massiva samhällsatsningar som kan erbjuda meningsfulla arbeten till alla, finansierade genom en kraftig beskattning på de storföretag och höginkomsttagare som sitter på enorma summor som arbetarklassen har jobbat ihop. Kraven måste dessutom mynna ut i en kamp mot det system som så länge det tillåts existera kommer att kasta ut folk i arbetslöshet.